Novosti, 1.7.2016, str. 29, A3

Evidencijski broj / Article ID: 16747458
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kritika

Edvin Liverić,
Velika bilježnica
(ZKM, Zagreb)

PIŠE **Bojan Munjin**

Uvjerljivo odigrana zombi-atmosfera

Rat i drugi užasi

Uspjela izvedba predstave značajna je zato što otvara čitav niz aktualnih traumatičnih tema

POSEBNU estetsku težinu Zagrebačkog kazališta mladih uvijek su činile tzv. male predstave koje se igraju u dvorani 'Janje' za kakvih stotinjak gledalaca, jer je u njima uvijek bilo onog komprimiranog značaja u malim bočicama koji bismo nakon izvedbe redovno nosili kući. Ako se prisjetimo naslova 'Oprostite, mogu li vam ispričati?' ili 'Sada je, zapravo, sve dobro', onda znamo da su to često bile predstave koje su u nekoj vrsti akutnog grča govorile ili o tome kako netko trpi bol ili kako tu bol nanosi drugome. Jedna od takvih je i 'Velika bilježnica' prema proslavljenom antiratnom romanu ÁGOTE KRISTÓF, koji već sam po sebi predstavlja štivo na koje se poziva nekoliko evropskih generacija unazad trideset godina. Jedna od naših zanimljivih scenskih verzija čuvenog romana zvala se 'Kučkini sinovi' u režiji ANICE TOMIĆ u Teatru &TD, a najnoviju 'Veliku bilježnicu' u ZKM-u režirao je EDVIN LIVERIĆ, glumac ovog teatra koji već barem desetak godina s velikom profesionalnom znatiželjom ulazi u prostore režije, pokreta i plesa.

Predstava, kao i roman, govori o djeci u užasu rata; o njihovom preranom odrastanju, o gledanju smrti u oči i o formiranju vlastitog smisla za moral, negdje na pola puta između brutalnosti i altruizma. Riječ je, naravno, o univerzalnoj temi, ali krajnju aktualnost ove izvedbe predstavlja činjenica da su patnje civila, od ratova u Jugoslaviji, preko Iraka, Sirije i Ukrajine, postale mračno familijarna priča za svakoga od nas u posljednjih 25 godina. Izbjeglice sa zavežljajima, djeca koja plaču, vojska u oklopnim vozilima i pretrpani izbjeglički centri postali su tokom svih ovih godina, slikovito rečeno, naš jutarnji pogled kroz prozor, pa je ZKM-ova 'Velika bilježnica' mali, ali gotovo nužan umjetnički eho sveg tog suvremenog kaosa. Zato programska knjižica predstave zapravo najviše sliči na izvještaj kakve nevladine organizacije o izbjeglicama i zato redatelj Liverić s pravom kaže da ga je tokom rada najviše zgrozila vijest iz novina da je 'u posljednjih godinu dana u Europu ušlo deset tisuća djece bez pratnje odraslih, gdje im se izgubio svaki trag'.

Ono što je redatelju zaista uspjelo jest pokazati to zaleđeno lice rata koji kao da nikada neće prestati i njegove junake koji kao da se više nikada neće nasmijati. Vrlo solidni ZKM-ovi glumci VEDRAN ŽIVOLIĆ, PETAR LEVENTIĆ, MARICA VIDUŠIĆ, DORA POLIĆ VITEZ, DANIJEL LJUBOJA, DADO ĆOSIĆ i ANĐELA RAMLJAK (i na harmonici MERIMA KLJUČO) na uvjerljiv su način odigrali tu ratnu zombi-atmosferu, u kojoj ljudi ugaslih osjećaja i ispranih karaktera tumaraju uništenim krajolikom u tupoj želji da prežive. Za dodatak jeze pobrinula se sama autorica, ne navodeći u romanu konkretan rat, nego 'vojnike koji govore neprijateljskim jezikom' i 'našu pobjedu', stvarajući strepnju od toga da rat danas može izbiti bilo gdje i da se i mi možemo lako pridružiti toj velikoj koloni ljudi bez lica i sudbine.

Uspjela i dojmljiva izvedba 'Velike bilježnice' značajna je i zbog činjenice što ona, osim rata, otvara i čitav niz aktualnih traumatičnih tema: zašto na primjer ima toliko nasilničkog adrenalina u Hrvatskoj danas, od škole do Sabora pa natrag, i kako se on stvara? Ili, da citiramo onog maloljetnika od prije nekoliko godina u odgojnom domu u Turopolju: 'Majke nemam, otac mi je kriminalac, u ovoj sam zemlji vidio svašta i znam da je moja sljedeća stanica Lepoglava.' Zaključno, 'Velika bilježnica', ostvarena u minimalističkoj scenografiji, svedenih pokreta i ledene atmosfere, najzanimljivije je scensko ostvarenje ZKM-a (uz predstavu 'Hinkemann') u ovoj sezoni i svakako značajna potvrda autorskog rada Edvina Liverića.

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr